

KLGF-bladet

nr 68

Medlemsblad för Kalmar läns Genealogiska Förening

Årgång 17,
Aug 2008

Adress: Gullan Olsson, Magistratsgatan 12 B, 392 35 KALMAR

Hemsida på internet: <http://www.klgf.com>

ISSN 1653-087X

Höstens program:

Pratkvällar

... 27/9, 27/10, 24/11

Höstträffen på Högalid

... 18/10

Anbytarträff i Nybro

... 25/10

Släktforskarhjälpen

... enligt schema

Forskarstugan

se sidan 4 och 5

Mordet i Mosekrog

Måndagen den 8 mars 1897 stod att läsa i tidningen Barometern om ett fasansfullt mord som begåtts vid Mosekrog.

Det var på lördagseftermiddagen som de båda drängarna Algot Petersson från Åsmundsryd i Kristvalla och Algot Jonsson från Brändebohult, Bäckebo hade varit i Kalmar. Vid 16-tiden så hade de gått till ett serveringsställe på Galggatan för att dricka kaffe...

... sid 10

Korta nyheter

... sid 15

Kronobergs Genealogiska förening inbjuder till...

En resa i gränsland

Lördagen den 8 november

... sid 16

Reportage från årsmötet

... sid 6

Tankar och stämmor

Reportage från Vårträffen

... sid 7

rapport från släktforskar dagarna i Malmö

... sid 9

Foto: Jan Jutefors

Föreläsning med Dick Harrysson

Redaktionskommittén för medlemsbladet är:

Gullan Olsson, Alva Lilja, Gösta Alexandersson och Jan Jutefors.

Artiklar, frågor och efterlysningar skickas till: KLGf, Ryssbyvägen 15, 380 30 Rockneby

Medlemsavgift 2008: 120:-; familjemedlem: 30:-. Postgiro nr 436 19 72-5.

Ordföranden spalt...

Det kom ett mail från mitt barnbarn Elin 8 år. "Mormor du kan väl lära mig släktfoschka?"

Så i sommar har det blivit några timmar vid datorn. "Hur många är det som heter Elin? Hur många sysslingar har jag?"

Det gläder en mormor som känner att nu finns det kanske någon som är intresserad av att fortsätta forskandet.

I sommar har jag träffat kusiner och sysslingar som jag inte träffar så ofta. Det har varit mycket givande. Av äldre släktingar har jag fått upplysningar som jag inte känt till och jag kunde berätta vad jag hittat i min forskning. Äldre fotografier har studerats och identifierats med hjälp av äldre släktingar.

Det kom ett mail från John Anderson i Australien. Han hade känt igen sitt släktnamn på vår hemsida. Hans mammas morfar, upp vuxen i Långlöt, gick till sjöss och mönstrade av i Australien. Johns mor är idag 92 år och blev mycket glad över information om släkten. Märkligt nog kände de inte till att morfar även hade en bror som kom till Melbourne. Så nu får de även forska i sitt eget land.

Augusti månad inleddes med ett besök på medeltidsveckan i Visby. Underbara dagar där vi strosade omkring på medeltidsmarknaden och bland Visbys ringlande gator och gränder. Vi såg en affisch: Törs du komma och lyssna på föredraget om sexualiteten på medeltiden. Ja, vi var fem personer som blev nyfikna. Det som fastnade i mitt minne var att på

medeltiden hade avkomma efter syskon ingen arvsrätt. Först 1859 kunde man i skrift läsa att avkomma efter syskon kunde få hälsoproblem.

Vi var fyra styrelseledamöter som besökte Släktforskarlagarna i Malmö 29-31 augusti. Vi har lyssnat på intressanta föredrag, deltagit i ordförandekonferens, redaktörskonferens och träffat trevliga utställare. Till ny ordförande i Släktforskarförbundet valdes Barbro Stålheim efter avgående Ted Rosvall.

Jag tycker ett besök på Släktforskarlagarna är mycket inspirerande och kan rekommenderas.

Den som hade anor i Skåne fick säkert mycket med sig hem i form av text hembygdsböcker, kontakt med hembygdsrörelsen och släktforskarföreningarna i Skåne.

Snart får vi uppleva långa mörka kvällar igen och vad är väl då bättre än att besöka vår forskar lokal och försöka komma vidare där vi kört fast i vår forskning. Sedan 1 september finns våra stugvärdar på plats igen.

I höst vill vi pröva något nytt i vår lokal. Vi inbjuder till Pratkvällar vid tre tillfällen där vi diskuterar intressanta teman.

Höstträffen på Högalid bjuder bl. a. på tips till vår emigrantforskning och till nästa anbytarträff inbjuder vi alla med anor i Madesjö, Oskar och Örsjö.

Vi ser fram emot en intressant forskarhöst och att träffa er alla vid de tillfällen som bjuds.

Gullan Olsson

Nya medlemmar

Vi hälsar följande nya medlemmar hjärtligt välkomna i föreningen

Birgitta Callenberg, Ålem
Kurt Cederström, Kalmar
Alva Franzén, Emmaboda
Inger Granqvist, Nybro
Ingegerd Hjelm, Emmaboda
Berit Olsson, Kalmar
Lise Svensson, Nybro

Ska vi se vem som är duktigast att skaffa flest nya medlemmar?

2009 är ett märkesår för oss i föreningen. Vi fyller nämligen hela 30 år och det tänker vi fira nästa höst med ett stort kalas och då kommer vi att kora den allra bästa medlemsvärvaren. Den som skaffar föreningen flest helbetalade medlemmar tills dess lovar vi en stor överraskning!

Är du beredd att anta utmaningen?

Alla kan hjälpa till genom att ta med en vän på nästa möte.

Kalmar Läns Genealogiska Förening

Postadress:

c/o Gullan Olsson, Magistratsgatan 12 B, 392 35 KALMAR

E-post: gullan.olsson@netatonce.net

Hemsida: <http://www.klgf.com>

Styrelse:

Ordförande:

Gullan Olsson, Magistratsgatan 12 B, 392 35 KALMAR Tfn: 0480-177 07

E-post: gullan.olsson@netatonce.net

Vice ordförande:

Alva Lilja, Björkenäsvägen 41, 393 59 KALMAR Tfn: 0480- 47 23 12

E-post: alva.lilja@swipnet.se

Sekreterare:

Gösta Alexandersson, Korvmakaregränd 6, 393 64 KALMAR Tfn: 0480- 47 42 42

E-post: alexandersson.gosta@tele2.se

Kassaförvaltare:

Margareta Ågren, Torsgatan 78, 387 34 BORGHOLM Tfn: 0485- 772 02

E-post: yuf746z@tinet.se

Ledamöter:

Birgitta Berkemar, Törevägen 13, 393 64 KALMAR Tfn: 0480- 47 34 86

E-post: birgitta.berkemar@gmail.com

Alva Carlsson, Sveagatan 22, 361 31 EMMABODA Tfn: 0471- 124 96

E-post: alva.carlsson@swipnet.se

Anders Elofsson, Sporrsvägen 2143, 380 31 LÄCKEBY Tfn: 0480-607 07

E-post: anders@elofsson.ws

Conny Gustavsson, Tors gränd 3, 385 32 TORSÅS Tfn: 0486- 108 30

E-post: conny.gu@telia.com

Jan Jutefors, Ryssbyvägen 15, 380 30 ROCKNEBY Tfn: 0480- 665 65

E-post: jan.jutefors@telia.com

Suppleanter:

Allan Niklasson, Hultsby 115, 382 96 NYBRO Tfn: 0481- 220 58

E-post: allan.niklasson@hs.lrf.se

Lena Bohman, Storgatan 13, 382 30 MYBRO Tfn: 0481- 186 06

E-post: lena.bohman@bokia.se

Henrick Lindell, Spannlandsgränd 17, 393 65 KALMAR Tfn: 0480- 266 86

E-post: henrick@netatonce.net

Siv Mattson, Tre vänners väg 53, 393 59 KALMAR Tfn: 0480- 181 52

E-post: sinima@telia.com

Valberedningens ordförande: Tomas Alriksson

Biblioteksansvarig: Anders Elofsson

Redaktionskommitté för KLGF-bladet:

Gullan Olsson, Alva Lilja, Gösta Alexandersson & Jan Jutefors

Webredaktör: Henrick Lindell

KLGF-bladet

Medlemsblad för
Kalmar läns Genealogiska Förening

ISSN 1653-087X

Upplaga: 600 ex

Ansvarig utgivare:

Gullan Olsson

Organisationsnummer:

83 24 01 - 2981

Redaktör och layout:

Jan Jutefors

Manus skickas till:

Jan Jutefors

Ryssbyvägen 15

380 30 ROCKNEBY

jan.jutefors@telia.com

Stoppdatum för manus:

Nr 1 -- 31 december

Nr 2 -- 28 februari

Nr 3 -- 15 juli

Nr 4 -- 30 september

Redaktören förbehåller sig rätten
att redigera innehållet.

**Citat ur KLGF-bladet får göras,
om källan anges.** För hela artiklar
hänvisas till författaren.

Författarna är själva ansvariga för
innehållet i artiklarna.

Medlemsavgift 2008:

120 kr

familjemedlem 30 kr

PlusGiro: 436 19 72-5 KLGF

Adressändring:

KLGF c/o Jan Jutefors

Ryssbyvägen 15,

380 30 ROCKNEBY

E-post: jan.jutefors@telia.com

Höstprogrammet 2008

Pratkvällar

Plats: Forskarlokalen

Dag:

29 sept Tema: *Dödsorsaker*

27 okt Tema: *Bouppteckningar*

24 nov Tema: *Forskartips*

Tid: 19.00

Ingen anmälan.

Anbytarträff

Madesjö-Oskar-Örsjö

Plats: Biblioteket i Nybro

Dag: Lördag 25 oktober

Tid: 09.00 - 14.00

Avgift: 50 kr

Anmälan: senast 15 okt till

Gullan Olsson

vi måste tyvärr sätta stopp vid 30 anmälningar, så först till kvarn...

Höstträffen

Plats: Högalids folkhögskola,
Smedby

Dag: Lördag 18 oktober

Tid: Samling och reg. 08.45

Program:

- Slakten i Amerika, hur hittar jag den?

- Myt och verklighet kring det mörkaste Småland

- Hur jag fann okända fäder i slakten.

Anmälan: senast 1 oktober till Gösta Alexandersson

Kostnad: 250 kr (lunch och kaffe ingår)

Se även separat inbjudan

Släktforskarhjälpen på biblioteken

Biblioteket i Kalmar

Måndag 8 sept kl 17-20

Måndag 15 sept kl 13-15

Måndag 22 sept kl 17-20

Måndag 6 okt kl 17-20

Måndag 13 okt kl 13-15

Måndag 20 okt kl 17-20

Måndag 3 nov kl 17-20

Måndag 10 nov kl 13-15

Måndag 17 nov kl 17-20

Biblioteket i Nybro

Torsdag 18 sept kl 17-19

Tisdag 14 okt kl 17-19

Onsdag 12 nov kl 17-19

Biblioteket i Emmaboda

Onsdag 3 sept kl 17.30-21

Onsdag 8 okt kl 17.30-21

Onsdag 5 nov kl 17.30-21

Biblioteket i Torsås

Onsdag 10 sept kl 17-19

Onsdag 8 okt kl 17-19

Onsdag 12 nov kl 17-19

Biblioteket i Borgholm

Lördag 27 sept kl 11-13

Biblioteket i Mörbylånga

Lördag 6 sept kl 11-13

Lördag 8 nov kl 11-13

Biblioteket i Färjestaden

Lördag 4 okt kl 11-13

KLGFs Forskarstuga

Ståthållareg. 52 A, Kalmar

Öppettider:

Måndagar kl. 13.30 – 19

Tisdagar kl. 09 – 20

Onsdagar kl. 10 – 20

Torsdagar kl. 13 – 21

OBS! Tiderna kan vara ändrade efter att tidningen kommit ut.

Vill du vara alldeles säker på att få en plats så ring och kolla först

Tfn: 070- 282 97 25

Vi kommer i fortsättningen att kräva dig på personnummer vid våra träffar. Vi är tvungna att rapportera detta till studieförbundet.

Det är inget som vi själva har hittat på, utan reglerna är sådana, utan personnummer - inga bidrag.

Nu är det dags igen för vår forskar- stuga...

Har du inte varit här så är det dags nu. Vi har öppet i stort sett alla dagar och vi hjälper dig igång så gott vi kan.

I höst så är tiderna lite justerade mot i våras, men det är ändå öppet mycket.

Våra öppettider och värdar:

Måndagar 13.30-16.30 Gösta Alexandersson och Lars-Ingvar Svensson
Måndagar 16.30-19.00 Stefan Jennerstrand

Tisdagar 9.00-12.30 Sven Erik Jönsson
Tisdagar 12.30-16.30 Anne-Marie Andersson
Tisdagar 16.30-20.00 Per Holm

Onsdagar 10.00-13.00 Alva Lilja
Onsdagar 13.00-17.00 Åke Håkansson
Onsdagar 17.00-20.00 Anders Elofsson

Torsdagar 13.00-16.30 Karin Andesson
Torsdagar 16.30-21.00 Måns Andersson

Som du ser finns tider och dagar kvar att fylla upp. Vill du ställa upp och göra en insats, så är vi och inte minst alla medlemmar mycket tacksamma för det. Ta kontakt med Anders Elofsson

Bild: Jan Jutefors

Här är de flesta stugvärdar som du kommer i kontakt med, fr.v. Åke, Måns, Anders, Alva, Gullan, Ann-Mari, Per och Sven-Erik

Årsmötet den 14 mars

Klgf:s årsmöte hölls lördagen 14 mars 2008 på Ölands Skogsby Folkhögskola. Före själva årsmötet föreläste Siegfried Hessler om "den glömda migrationen", nämligen till och från Tyskland.

Självt kom han till Sverige 1960 och har köpt smedens stuga på Vanse-rums malm i Runstens socken för att ha som sommarstuga. Siegfried blev förvånad över att i Runstens kyrko-böcker med lätthet hitta mer än 30 sockenbor, som utvandrat till Tyskland. Han började titta i husförhålls-längderna för att följa smedens liv – han som en gång varit sommarhusets ägare.

Mellan åren 1840-1910 handlade utvandringen mest om fattiga svenskar, som stack iväg utan flyttbevis för att få jobb i Tyskland och slippa betala skatt. Utreseort var Karlshamn och de flesta kom till Lybeck. Många kvinnor begärde flyttbevis i efterhand för att de ville gifta sig i Tyskland.

Efter 1910 har migrationen varit den motsatta. Flera tyskar började flytta till Sverige och har fortsatt i stort sett under hela 1900-talet. Det är svårt att forska i Tyskland även om man kan språket. I DDR fick man inte forska. Kanske ville man inte heller.

Hessler anordnar varje sommar en Sverige-Tyskland-dag i likhet med Svenska Amerikadagen.

Alva Lilja

Årsmötet utsåg Sven Andersson att leda förhandlingarna och Gösta Alexandersson till sekreterare.

Ordförande Gullan Olsson liksom övriga ledamöter omvaldes förutom Christer Bäckström och Nils Eriksson, som undanbett sig omval. Nya i styrelsen är Allan Niklasson och Lena Bohman.

P.g.a. ökade utgifter med anledning av nyöppnad forskarstuga beslutade årsmötet att höja årsavgiften fr.o.m. år 2009 till 160:- för enskild medlem och 40:- för familjemedlem.

Nils Eriksson avtackades för många års gott arbete med blommor.

Som avslutning bjöd Klgf deltagarna på kaffe, te, smörgås och kaka.

Alva Lilja

Nya tillämpningar av PUL i arkiven

Från och med den 6 april 2008 har antalet digitala bilder tillgängliga på www.svar.ra.se ökat med totalt 1 607 050 bilder, huvudsakligen ur de redan skannade kyrkoarkiven.

Anledningen till ökningen är de lättnader som införts i Personuppgiftslagen (PUL).

Tidigare har Statens arkiv (Riksarkivet och landsarkiven) använt en 100-årsgräns för publicering av material som innehåller personuppgifter.

Nyordningen påverkar vår kommande skanning där det material som beslutet avser kommer att prioriteras.

Nya tidsgränser

Riksarkivarien har beslutat att följande tidsgränser ska gälla för publicering av uppgifter om folkbokföring m.m. på Statens arkivs hemsida:

- Död- och begravningsböcker publiceras efter 70 år

- Flyttningslängder, konfirmationsböcker publiceras t.o.m. år 1980

- Lysnings- och vigselböcker publiceras t.o.m. år 1980. I de fall handlingarna innehåller uppgifter om sterilisering eller liknande gäller en 85-årsgräns.

- Födelse- och dopböcker, församlingsböcker (inkl. från fängelser och böcker över obefintliga) publiceras efter 85 år. Innehåller en annan handling uppgifter som normalt hör till en församlingsbok, ska handlingen följa samma tidsgräns som en församlingsbok.

- SCB-materialet (redovisningar till SCB från kyrkan) publiceras efter 70 år (den senaste anteckningen i volymen bestämmer tidsgränsen)

- Konsulatarkiv publiceras efter 70 år (den senaste anteckningen i volymen bestämmer tidsgränsen)

Gränserna 70 respektive 85 år innebär att ett nytt år släpps vid varje årskifte.

Gränsen år 1980 är fast och bör omprövas efter en femårsperiod.

FAKTA

Personuppgifter betyder i första hand namn och personnummer.

SVARs teknikbyten genom åren påverkar publiceringstakten vid den ändrade PUL-tillämpningen.

1. Skanningsteknik från 2003--->
2. Rullfilmsteknik mellan åren ca1986 - 2001
3. Mikroficheteknik (Silverfich) mellan åren 1993 - 2002

1. Snabbast ut kommer det skannade arkivmaterialet att vara. Det publiceras efter att en PUL- och sekretesskontroll genomförs.

2. Näst snabbast ut kommer Rullfilmen att vara. Den publiceras i den takt skanningen utförs.

3. Sist ut blir Mikrofichen. De kan publiceras efter det att en komplicerad och tidskrävande skanning genomförs.

I detta finns även en geografisk problematik - olika tekniker kunde tex. användas i ett och samma län.

Materialet kommer att presenteras på hemsidan (SVAR) efter hand det färdigställs.

(Publicerad: 2008-04-11)

Referat från föreläsningarna på Vårträffen

På vårträffen inledde Marie Johansson som föreläsare. Marie är arkivarie på Kalmar kommunarkiv. Hon berättade om vad som finns på arkivet, som startades år 1863. Men det finns äldre handlingar bevarade. Man sorterar ej.

Samhällsbyggnadskontoret har ett särskilt arkiv med bl.a. byggnadsritningar. Ca 400 hyllmetrar ordnas och förtecknas varje år. Arkivet har 300 besökare per år, och det kan vara forskare, högskolan, studenter. Arkivens dag infaller en lördag i början av november. Då kommer det en hel del nyfikna.

Marie har varit ensam anställd men nu är det 1,75 tjänster. Bra att boka tid, då Marie ganska ofta är ute i kommunala organisationer. Det finns sekretesslag och tryckfrihetsförordning. Där hjälper Riksarkivet till med vad som ska bevaras.

Arkivet hade från början uppdraget att sköta fattigvården. Dit hörde också barnavården. Man hade då en egen gård kopplad till arkivet, som skulle vara självförsörjande. En fattig arbetsför fick t.ex. bättre mat.

Det finns bl.a. ett protokoll från 4 februari 1853 bevarat från Förlösa fattigvårdstyrelse. Medellösa barn utackorderades. Sockenstämman var uppdelad i världsligt och kyrkligt. Kyrkan hade eget arkiv i socknarna. 1652 blev det en sammanslagning.

Maten bestod mest av storsill och småsill, mjölk och välling. Ordet ort förekommer och betyder en viss mängd. Särskilda ordningsregler fanns. Arkivet spara skolmatmenyer. Linnerhjelmiska fonden kom fattiga kom fattiga till godo i Dörby.

Betalad skatt berättigade till rösträtt. Fyrketallängder finns bevarade. Fyrke= rösträtt. Ju högre skatt desto fler rösträtter fick man. Landshövding Skeppe hade 1214 rösträtter medan bonden Johan Olsson hade 3.

År 1917 kom kvartersnamn och nummer till Kalmar. Utanför staden

fanns gårdsnummer. Skolarkivet har noggranna och välbevarade anteckningar. Sommarkolonierna antecknade barnens längd, bredd, vikt före och efter sommarvistelsen. Koloniverksamheten upphörde år 1962. Skolagan förbjöds år 1958. För att lära och fostra vanartiga pojkar skickades de till Norrgård eller till Hall, om de t.ex. stulit. Fallandesjuka var detsamma som epilepsi. Spanska sjukan härjade i början av 1800-talet och drabbade främst gravida kvinnor och barn.

Arkivet är öppet vardagar kontorstid. Marie slutade med att hälsa oss välkomna för ett besök.

Alva Lilja

Olle Larsson från Växjö har gästtat oss tidigare och nu var han tillbaka för att berätta om freden i Roskilde 1658 som kostade danskarna en tredjedel av det dåvarande Danmark.

Kung Karl X Gustav låg sedan länge i krig med Polen samtidigt som ryska trupper ansatte de svenska provinserna i Baltikum. Dessutom hotade grannarna att blanda sig i kriget.

En dansk krigsförklaring nådde honom i juli 1657.

Den svenske kungen såg nu som en utväg att få polackerna att gå med på fred genom att anta utmaningen från danskarna och samtidigt anfälla Danmark. En seger här skulle skrämja polackerna ansåg han.

Han lämnade Polen och ledde nu sin armé i en snabb förflyttning längs den tyska Östersjökusten mot Jylland. Fästningen Fredericksodde på Jyllands ostkust, med danska arméns bästa förband, intogs efter en överraskande stormning och därmed föll låset för de danska öarna. En katastrof för Danmark.

Svenskarna hade dock ingen möjlighet att i strid med den danska flottan gå över sunden.

Det var senhöst och Karl X Gustav började fundera över att avvakta vintern och möjligheterna att gå över isen. I januari tilltog kylan och han beslutade att pröva gå över isen.

Nu inleddes marschen och de danske försvararna på västra Fyn såg svenskarna närma sig. De blev nervösa och rädda vid anblicken av svenskarna och kunde inte avvärja det kommande anfallet och deras försvaret bröt samman.

Den svenska armén hade haft en enorm tur att isen höll och kunde nu fortsätta över Fyn mot stora Bält via staden Odense.

Rekognoseringar visade att isen här inte skulle bära för större förband.

Kungen stod nu inför ett än svårare beslut, men genom att ta den sydligare omvägen över öarna Lange-land, Lolland och Falster där isen hade större möjligheter att bära, så lyckades armén ta sig till den danska huvudön Själland.

Hela tiden, alltsedan belägringen av Fredriksudde, var den danska armén större än den svenska, men steg för steg föll den danska försvarsviljan samman. Motstulenhets och panik spred sig i de danska leden. Den 15 februari stod svenska trupper ett par mil från den danska huvudstaden.

Fredsförhandlingar inleddes och avslutades i Roskilde. De svenska utgångsbuden var stenhårda: Skåne, Blekinge, Bornholm, Bohuslän, Trondheim, Mjön och flera andra danska öar samt Island och Färöarna skulle avstås och dyra skadestånd skulle betalas.

Svenskarna hade bråttom att få tillstånd en fred och därför reducerades de svenska kraven steg för steg. Slutresultatet blev ändå en katastrof för Danmark och hade en avgörande betydelse för Nordens historia.

Gösta Alexandersson

Sist på vårträffen kåserade Stig Hartzberg från Ängelholm på ett humoristiskt och underhållande sätt om sin forskning på släktnamnet Holtzberg.

”Vad gör man när farfar inte är född?”

Namnet hade han sett stavat på två olika vis. Han ville gärna veta varför och började därför forska efter sina småländska anor i Bruuns arkiv. Personer, som stavade Holtsberg med s ansågs av ej tillhöra samma släkt.

Sökningen fortsatte i kyrkböckerna i Kalmar från 1700- och 1800-talen, vilket var besvärligt.

I grannsocknen Åby fångade han upp torparen Karl Fredrik Holtzberg, född 1791 och en bror född 1801. En Holtzberg var känd för att snickra chiffonjéer med lönnfack, som spridde över landet och även öländska långsoffor. När Stig senare kom i kontakt med en släkting i USA föll det sig naturligt att vid Amerika-släktens besök i Sverige åka runt i trakten och studera dessa möbler.

Karl-Fredrik hade sex döttrar, varav en dotter gifte sig Svensson. Var det make eller son, som hette Johan Valfrid Svensson och var kustriddare och tullare i Mörbylånga? Det var i alla fall han, som antog namnet Holtsberg med s. Tullaren blev beroende på sitt levnadssätt illa sedd av släkten, som inte ville kännas vid honom.

En Holtzberg var fotograf på tidningen Barometern och också bokhandlare. Var det Stigs farfar, som ej gick att finna i kyrkböckerna? Hade prästen glömt föra in honom i födelseboken?

Stig sökte efter gamla telefonkataloger. Vid sökning i gamla Barometern-utgåvor – många på väg att vittra sönder – fann han sin farfars dödsannons på en liten hel flikoch kunde teckna ner hans födelsedatum.

Alva Lilja

Gunnar Magnusson berättade för oss om Calmare gamla malm. En stadsdel i omvandling.

Efter danska kriget 1611 var Gamla staden sönderskjuten och det beslutades att staden skulle flyttas till Kvarnholmen, som så småningom fylldes ut. Kalmarsund sträckte sig ända fram till 1600-talets stadsmur och hela hamnområdet utanför muren är utfyllnad.

Folk ville inte flytta från Gamla stan, men turligt nog brandhärjades staden och man började flytta folk till Malmen.

Enligt drottning Kristina, vars namnteckning finns med på en gammal karta från den tiden, fick det bara byggas stenhus på Kvarnholmen.

Malmen omfattades av Södra Malmgatan, Nybrogatan, som i dag heter Malmbrogatan, Trädgårdsgatan och Norra Malmgatan.

På den tiden var Käringalåret en öliksom Lilla och Stora Knarren.

En karta från 1756 visar de små tomterna, där hantverkare och arbetare bodde. Ett par tre stora tomter ägdes av borgare, som odlade säd på Lyckorna och hade dem som bete för djuren.

Det fanns gott om kvarnar, 13 stycken vid Tullslätten. I en av dem maldes bark

1855 ritade Martin – konstnär – träbron, som ledde över till Kaggensgatan. Flera kartor finns från 1800-talets mitt, som visar hur det fylldes ut och byggdes nytt. Men ingen vågade ändra på Malmen, som blev kvar på snedden i kartblad och verklighet.

Ett kolerahus blev Lilla skolan och låg mitt emot Danska Wienerbage-

riet. Jenny Nyström gatan hette förr Tullgatan.

1874 byggdes Ångkvarn och järnväg. Kalmars förste stadsarkitekt Öhnell ritade stadskarta. Stadsarkitekt P. O. Hallman lämnade också Malmen orörd.

Ända fram till 1904 fanns ingen Esplanad. Kalmarpostens hus låg mitt i Esplanaden. 1878 byggdes Ångöbron. Det ritades en stilig saluhall, som skulle byggas på Leisners Lycka, men blev tyvärr aldrig byggd.

Viktor Elmquist har skrivit ner hur livet på Malmen tedde sig på 1910 – 20-tal. Hans far hade en verkstad, där man målade skyltar. Själv kom han att jobba på Elverket, som byggdes 1908 och ritades av Fred Olsson. Alla typer av hantverkare bodde här, Hultenius finsnickare, Karlbergs bilverkstad, kakelmålare, kakelugnsmakare, batterifabrik, korgmakeri, mineralvattenfabrik är några exempel.

Driftiga kvinnor fanns också. Therese Sjögren hade sybehörs- och pappersbutik. Ida Lövgren var ackuschörka, dagens barnmorska och bodde vid Sveaplan. Där byggdes sen en Gulfmack, ritad av Gezelius arkitekten som också har ritat Fågelstationen och entrén till Eketorps borg.

Tempelriddarnas hus blev senare Frälsningsarméns bönehus och revs på 1950-talet. Metodistkyrkan var först verkstad – i dag sålt till katolikerna.

Den kände konstnären Frille Fromén, som var krympling föddes och bodde på Malmen. Hans far var sjökapten och bodde i ett fint hus.

John Sjöstrand konstnär och Malmenbo har gett ut tre böcker med teckningar.

Nedtecknat av Alva Lilja

Tankar och stäm- mor....

Så har vi varit på släktforskar dagar igen. Den här gången ställde vi kossan till Malmö. Jag tänker inte tala om vad som hände på stämman, för dels var jag inte närvarande där och dels har det varit så många reportage om det så att jag tror att de flesta nog har fått lite hum i alla fall om de beslut som togs där.

Fördelen med att vi är på plats är ju att vi kan tala om vilka vi är och vad vi sysslar med. Vi i Kalmar Läns Genealogiska Förening hade inget bord på utställningen i år, dels därför att vi hade inget nytt att visa upp och dels därför att kostnaderna satte stopp för vår medverkan. Vår egen forskarstuga har tagit en hel del av vårt samlade kapital, så det fanns inte så mycket att spendera. Vi var i alla fall representerade på redaktörs- och ordförandekonferansen.

Det är ganska kul att gå runt bland de andra utställarna och kika på deras utbud. Kan vi "låna" lite idéer? Är det något man har nytta av som vi kan skaffa? Man går ju inte bara på jakt för föreningens del, utan också för sin egen.

Intressanta föreläsningar fanns ju också. Varje utställare med självaktning har åtminstone en bok till försäljning och de flesta har ju många att bjuda ut, så nog fick man sitt lystmäte tillfredsställt alltid. Dessutom så fanns ju Antikvariat Genealogica där också, med mycket att drömma om.

Gamla forskarvänner träffar man ju också och alltid har man något nytt att förtälja och så träffas man ju också på kvällstid och har trevligt. Ja visst ja, stämmomiddagen får vi inte glömma. Vi ska ju ha lite till livs också.

Jag hittade lite att köpa till mig själv. Polisunderrättelser, som var en "tidsskrift" för polisiväsendet och som innehöll efterlysta och häktade personer, frigivna fångar, för lösdriveri

varnade och dömda personer och stolen och bortkommen egendom m.m.. Jag har hittat flera av de personer jag forskar på bland dessa blad. De finns numera på CD-skiva, från 1878 när de började till 1920 än så länge. Det är sekretess senare. Svenska gods och gårdar finns också på CD. Böckerna blir vanligtvis dyra att köpa, men på en cd så finns 18 delar av bokverket med 62.000 gårdar. Jag hittade en billig CD också - Kartor, människor och bebyggelse i Halmstad för 100 år sedan såldes av HGF för 20 kr.

Trenden är annars att allt ska finnas på webben numera. Allt ska läggas ut, men så kostar det också. Det är givetvis betalsajter. Nytt är EmiWeb, där emigranter från Sverige kan sökas. Adressen är <http://www.emiweb.se/> priset för ett årsabonnemang är f.n. 300 kr. Ancestry fanns också närvarande <http://www.ancestry.se/>, men deras pris är betydligt högre. Det besvärliga är att hitta kostnaden för ett abonnemang, för de vill att jag ska stänga av cookieshanteringen och det vägrar jag att göra. Arkiv Digital kommer att bli

stora, <http://www.arkivdigital.se/>. De har köpt upp DigiArkiv i Lund, så nu kommer också Blekinge och Skåne inom kort att vara kompletta på deras hemsida. Kvalitetsskillnaden mellan Arkiv Digital och Genline är milsvid.

Genline, <http://www.genline.se/>, tuffar på med lite nya funktioner. De startar något som heter Familjeband, vilket är en interaktiv släkttavla där du själv fyller på med din släkt. Du kan göra tavlan synlig för alla, eller för dem som du väljer att visa den för. Genline ska nyskanna allt material fram till 1937.

Om man tittar på bilden som jag tog på mässan, så undrar säkert de flesta – Vad sjutton har en magdancerska med släktforskning att göra? Det är hur enkelt som helst att besvara. Släktforskning har ju med människor att göra. Människor kommer från olika platser och för med sig olika kultur, klädedräkter, matvanor, sång och musik m.m. så magdans har i högsta grad med släktforskning att göra. Jag kan tala om att Nina var mycket duktig också.

Jan

Nina Namazi Fard dansade magdans på mässan.

Bild: Jan Jutefors

Mordet i Mosekrog

av Lars Göransson

Måndagen den 8 mars 1897 stod följande att läsa i tidningen Barometern:

”Fasansfullt mord!

Det var på eftermiddagen i lördags drängarna Algot Petersson från Åsmundsryd i Kristvalla och Algot Jonsson från Brändebohult, Bäckebo, som de hade varit åt staden och därefter på väg åt hemmet. Kommen till Galggatan omkring 16-tiden gick de in på ett där befintligt kaffeserveringsställe för att dricka kaffe. Sedan de suttit där en stund på kaféet inkom dit hemmansägaren August Bonde Jonsson i Hultsby Rockneby socken vilken av Algot Petersson tillfrågades om han ville dricka kaffe med dem, vilken inbjudan Jonsson antog. Efter inmundigande av kaffe med tillsats av åtskilligt brännvin, som Petersson medfört och bjudit på avlägsnade de sig samtliga, sedan Jonsson dessförinnan förebrått Petersson för att denne, som förut varit i Jonssons tjänst, och olovligen i december månad avlägsnat sig därifrån. Då de utkommit uppstod gräl mellan Jonsson och den forne tjänstedrängen, som därvid tilldelade Jonsson åtskilliga slag i ansiktet så att blod flöt i strömmar. Grälet avbröts emellertid av att Jonsson satte sig upp i sitt åkdon samt begav sig iväg mot hemmet.

Men Algot Petersson var icke nöjd med det. Han började först kasta sten efter Jonsson och när denne körde vidare gick de båda drängarna upp i sina skjutsar och förföljde honom. De hunno ikapp honom vid Mosekrog. Petersson körde förbi Jonsson och ställde sin skjuts tvärs över landsvägen så att Jonsson inte kom fram. Bägge drängarna ställde därpå, efter vad som berättats av en gosse som sett på, att börja kasta sten, som de tagit från murarna vid vägen på Jonsson. Då denne bad dem att

upphöra med misshandeln och erbjudit dem pengar hade Petersson mottagit en 10-kronorssedel av Jonsson. Av vilken anledning vet vi ej, hade de ånyo börjat misshandla Jonsson. Då skall Petersson ha dragit kniv och därmed fått ursinnigt överfall mot Jonsson, så denne erhöll flera hugg på skilda delar av kroppen, i ansiktet och halsen och i bröstet. Resten skall ha varit nästan avslutad och knivhugg ha träffat i närheten av hjärtat och antagligen varit det dödande. De hade därefter satt Jonssons häst igång.

Huruvida Jonsson efter överfallet och misshandeln var vid sans känner vi ej, men när han kommit i närheten av Svartingstorp hade mötande personer iakttagit den besynnerliga hållning han intagit i vagnsätet och stannat hästen samt då funnit honom vara död.

Efter denna hemska gärningsfullbordan fortsatte Petersson åt Kristvallahället och Algot Jonsson, vilkens idé nämnvärt bidragit till dådet till Bäckebo. De lär inte ha utväntat utgången av sina gärningar förrän de av länsmannen natten till i går häktades i sina hem och införpassades till närvarande länsfängelse.

Underrättelse om gärningen inkom på telefon hit i lördags afton med begäran till härvarande polismyndigheter att efterspana brottslingarna. Med anledning därför tillförordnad stadsfiskalen Nils Lindell och tillförordnad kronoläsman Hultqvist reste ut för spaning. De har också hunnit till i närheten av Åsmundsryd där de mötte den skjuts varmed Petersson infördes till länsfängelset.

Brottet har väckt allmän förstämning medan de helt unga personer, Petersson 20 år och Jonsson 18 år, lär ha erkänt. Alla var de något berusade, dock ej värre än att de måste väl veta vad de gjorde. Osämja mel-

lan Jonsson, husbonden och Petersson, tjänaren under denna. Dennes tjänstetid lär väl ha någon del i det skedda, vilket en blivande rannsaking inför Norra Möres Häradsrätt väl kommer att utrönas.

Detta är i korthet vad vi i dag ryktesvis har funnit i ärendet. Vi skall icke underlåta att

meddela utförligt i referat över vad vid nämnda rannsaking förekommer.”

Protokoll fört inför Norra Möres Häradsrätt avseende anmälan och händelser den 5 och 6 mars år 1897.

1. Sven Hardin, har upprättat protokoll förundersökning av händelse för mordet på hemmansägare August Bonde Jonsson från Hultsby i Ryssby socken.

(Ovannämnda uppgifter är sammandrag av Hardins promemoria.)

Den 6 mars år 1897 vid 6-tiden på eftermiddagen infann sig på kronolänsmanskontoret i Rockneby hemmansägaren Otto Nilsson från Botorp och anmälde att hemmansägaren August Bonde Jonsson från Hultsby på samma dags eftermiddag blivit mördad å allmänna landsvägen någon plats mellan Galgkrogen och Ryssby. Hemmansägare Oskar Jonsson i Söregärde hade sett en vagn dragen av häst på vägen. I vagnen satt August Bonde Jonsson död. Sedan hade vagnen med den döde körts fram till Föreningsboden i Ryssby.

Nilsson uppgav vidare att han vid halv 4-tiden på eftermiddagen vid Galgkrogen påträffat August Bonde Jonsson, som då var något berusad. Jonsson besökte en kaffestuga och där råkat i ordbyte med en mansperson, som enligt upplysning har varit dräng hos Bonde Jonsson. En stund senare begav sig Bonde Jonsson på

väg hem. Någon person, som gått invid Jonssons åkfordon, hade kastat en sten, som träffade Bonde Jonsson i nacken. Därvid hade Jonsson enbart hukat sig ned och kört vidare. Den stenkastande manspersonen hade gått tillbaka till sin vagn, som var förspänd med 2 svarta hästar, och i full fart kört efter August Bonde Jonsson. En "drängpojke", som var med den okände manspersonen, hade också kört efter med vagn dragen av två hästar, en vit och gulvit.

Undertecknad begav sig därefter till Föreningsboden i Ryssby för att besiktiga den döde och fann denne sittande i en enbetsvagn, förspänd med en svart häst, som ännu var våt. Tömmarna befunno sig i den dödes vänstra hand. Å den döde syntes följande skador, ett krossår i pannan invid vänster tinning, ett knivhugg på näsan, varvid näsan till hälften var uppfläckt, ett knivhugg vid hjärtat, där kniven genomträngt rock, skinntröja och väst, ett hugg i ryggen där hugget också gått genom klädespersedlar, ett hugg i vänster arm och slutligen ett gapande mycket djupt sår tvärs över hela vänstra lårbenet.

Den mördades son Viktor, som kommit till platsen, upplyste om att gärningsmannen efter beskrivning måste vara drängen Algot Petersson. Omnämnda Petersson hade under två månader före senaste julen haft anställning hos August Bonde Jonsson. Nu var nämnda Petersson i tjänst hos hemmansägare Norén i Åsmundsryd, Kristvalla socken. Med uppgift om detta och även telefonmeddelande från Galgkrogen, där det meddelats om överfallet mot August Bonde Jonsson av en gärningsman från Åsmundsryd så begav sig undertecknad till Åsmundsryd. Dit anlände Hardin någon gång mellan 9 och 10 på kvällen den 6 mars 1897.

Algot Petersson anträffades i drängstuga, där han låg och sov med kläderna på. Högra handens insida och även skjortlinningen var något blodiga, Först försökte Algot Petersson förneka att han med kniv miss-handlat August Bonde Jonsson, men

sedan hans fällkniv tillvaratagits och befunnits blodig avgav han följande berättelse:

Petersson hade under omkring två månader före sistnämnda jul varit anställd som dräng hos August Bonde Jonsson. Lördagen före jul hade han "avskrivits" från sin tjänst. Detta hade berott på "att han ej rätt väl" trivts tillsammans med August Bonde Jonsson och dennes son Viktor. Vidare uppgav Jonsson att han "i går" kört till Kalmar med ett vedlass. På hemvägen vid Galgkrogen sammanträffade han med August Bonde Jonsson, som efter en stund "skällt" på Petersson och sedan begivit sig på hemväg. Algot Petersson hade gående följt efter Jonsson och då kastat en sten efter honom. Petersson visste ej om stenen träffat Bonde Jonsson. Vidare uppgav Petersson att han och en annan drängkamrat vid namn Algot Jonsson från Brändehult hade kört efter Bonde Jonsson och ett stycke bortom Stäflö vägskäl upphunnit Bonde Jonsson. De körde förbi Bonde Jonsson och stannade sina hästar tvärs över vägen. Algot Petersson och Algot Jonsson gick till August Bonde Jonsson, som stigit ur sin vagn. Där misshandlade de honom. För egen del hade Algot Petersson med flata handen slagit två till tre gånger Bonde Jonsson i huvudet. Då hade Bonde Jonssons näsa gått sönder. Bonde Jonsson satte sig upp i sin vagn och körde vidare medan Algot Petersson och Algot Jonsson ånyo körde förbi Jonsson och spärade vägen. Såväl Algot Petersson som Algot Jonsson överföll Bonde Jonsson igen. Då använde Algot Petersson sin kniv. Flera knivhugg fick Bonde Jonsson i sig, men Petersson kunde ej erinra sig var huggen träffat. Han minns dock att Bonde Jonsson fick ett "som råkat träffa" i benet. Hela tiden hade Algot Jonsson hjälpt till med att misshandla Bonde Jonsson. Petersson kan ej yttra sig om Algot Jonsson haft någon kniv med sig. Några stenar hade ej använts som tillhygge. Misshandeln hade upphört vid Bäckebö-vägskälet.

Bonde Jonsson, som enligt Petersson levde, hade begivit sig på väg hemåt Ryssby.

Algot Petersson uppgav slutligen på förfrågan att han ej haft annat motiv till sitt brott än att han varit drucken, samt för tillfället blivit förargad på August Bonde Jonsson.

Algot Petersson visade ej någon synbar ånger eller sorg då han underrättades om August Bonde Jonssons död.

Beträffande sig själv uppgav Algot Petersson att han var född den 22 februari år 1877 i Binnaretorp, Bäckebö socken och son till hemmansägare Per Persson och dennes hustru Helena Gustava. Båda föräldrarna lever ännu. Sedan tre veckor tillbaka i tiden har Petersson haft tjänst hos hemmansägaren F.A. Norén i Åsmundsryd.

F.A. Norén uppgav att Algot Petersson kommit hem vid 6-tiden på eftermiddagen den 6 mars år 1897 och då "varit sig lik" och alldeles nykter. Han yttrade enbart att vägen hade varit dålig. Utan att äta kvällsmat hade gått till sin drängstuga.

Pigan Emma Kristina Ottosson uppgav att hon nyligen hjälpt Algot Petersson att slipa en slidkniv och då Petersson yttrat: "Nu kan den duga att döda en bonde med!"

På upplysning från F.A. Norén uppgavs att personer, som kör från Kalmar till Kristvalla alltid från Galgkrogen brukar vägen över Förlösa. De brukade med andra ord ej den väg Algot Petersson tog denna dag för misshandeln.

Algot Petersson uppgav att han av kamraten Algot Jonsson "förmåtts slå" August Bonde Jonsson.

Med ovannämnda uppgifter häktades Algot Petersson och infördes till länsmansfängelset i Kalmar i avbidan på rannsaking.

Därefter fortsatte resan till Brändehult i Bäckebö. Hardin kom fram dit vid 4-tiden på söndag-morgonen den 7 mars 1897. Algot Jonsson påträffades sovande. Han väcktes och uppgav följande berättelse: Jonsson och Algot Petersson hade tillsam-

mans kört från Kalmar vid 3-tiden på eftermiddagen den 6 mars år 1897. I en stuga vid Galgkrogen hade de druckit kaffe. Då hade August Bonde Jonsson kommit in där och Algot Petersson hade bjudit Bonde Jonsson på två supar, som denne förtärt. Bonde Jonsson yttrade till Algot Petersson: "Du har ju sagt till folk att du skulle slå ihjäl mig!" Algot Petersson förnekade det. Efter en stund satte sig August Bonde Jonsson upp i sin vagn och körde i riktning mot Ryssby. Algot Petersson hade gående följt och hållit i vagnen samt samtalat med Bonde Jonsson. Strax därefter hade Algot Petersson tagit tre stenar och slungat dem efter Bonde Jonsson. Någon hade träffat Jonsson i nacken. Oaktat det hade Bonde Jonsson ej vänt sig om utan enbart hukat sig ner och i raskare fart kört mot Ryssby. Algot Petersson hade kommit tillbaka till sina hästar och yttrat: "Vi skall köra ifatt honom!" Även Algot Jonsson körde vidare med sina hästar. Han kom dock något efter sin kamrat. Vid Mosekrog kom Algot Jonsson ifatt såväl sin kamrat som Bonde Jonsson. Algot Jonsson kom att stanna sitt fordon efter att ha passerat Bonde Jonsson och hade framför sig Algot Peterssons fordon. Algot Petersson hade misshandlat Bonde Jonsson på näsan och munnen. Det blödde ur sår på näsan. Algot Jonsson hörde att Bonde Jonsson yttrade: "Låt bli pojkar! Ni skall få vad ni vill om ni låter mig vara ifred". Bonde Jonsson hade sedan tagit upp sin portmonnä och erbjudit dem pengar med bland annat sedlar. Oaktat det hade Algot Petersson fortsatt att svärja och ordkväda samt därefter ånyo misshandla Bonde Jonsson. Sedan hade Algot Jonsson begivit sig på väg hem. Vid Örn-torp hade han upphunnits av Algot Petersson, som ville bjuda Jonsson på öl. Algot Jonsson vitsordade att han själv ej "på något sätt" rört Bonde Jonsson och att han sagt till Algot Petersson att upphöra med misshandeln. För egen del hade Algot Jonsson ej mottagit några pengar från

Bonde Jonsson och ej heller sett att Algot Petersson mottagit några. Slutligen på förfrågan uppgav Jonsson att han ej sett Algot Petersson använda någon kniv. Algot Jonsson har aldrig sett att Bonde Jonsson varit ur sin vagn.

Beträffande egna levnadsomständigheter uppgav Algot Jonsson att han är född den 8 april år 1879 i Bäckebo och son till torparen Ludvig Andersson och dennes hustru Lotta. Senaste hösten fick Jonsson tjänst som dräng hos hemmansägaren Emil Börjesson i Brändehult.

Med anledning av vad som förekommit häktades Algot Jonsson och införpassades till länsfängelset i Kalmar i avbidan på rättegång.

Som ovan!
Sven Hardin.

Den 30 mars 1897 stod i Norra Möres Häradsrätts protokoll att ovan nämnda Hardin anhållit om vittnesförhör med följande personer.

1. Julius Wennberg.
 2. Herman Granström.
 3. Aron Petersson.
 4. dennes hustru Ida Kristina Petersson i Hultsby.
 5. Maria Wilhelmina Hagström i Gransmåla.
 6. Frans August Norén i Åsmundsryd.
 7. Emma Kristina Olsson i Åsmundsryd.
 8. Jöns Persson i Mosekrog.
 9. Karl Karlsson i Mosekrog.
 10. Gustav Karlsson i Åsane.
 11. Emma Gustava Sjögren i Åby.
- (Avseende ovan nämnda vittnen så finns mycken information redan angiven i Hedins promemoria och utsluts därför från vittnesförhören. Endast nya eller avvikande uppgifter medtages här.)

1. Julius Wennberg: Samma dag som Per Algot Petersson lämnad sin tjänst hos August Bonde Jonsson yttrade han till Wennberg att han skulle slå Bonde Jonsson var han än träf-

fade på honom. Anledning till att Algot Petersson skulle utföra denna åtgärd var att han ej fått följa med Bonde Jonsson till staden.

2. Herman Granström: Algot Petersson har strax innan han lämnat sin tjänst hos Bonde Jonsson till Granström yttrat att när han kunde så skulle han "koka om" August Bonde Jonsson eller Viktor Bondesson samt att Bonde Jonsson, något efter Algot Peterssons lämnande sin tjänst, sagt att Algot Petersson skickat bud till Bonde Jonsson att han skulle mörda Bonde Jonsson var han än träffade på honom och att han ej var rädd därför. Petersson skulle nog klara sig från att bli mördad "när man kom ut".

3. Aron Petersson: Samma dag som Algot Petersson lämnat sin tjänst från Bonde Jonsson hade han kommit till Aron Petersson med sin kista. Då hade han flera gånger yttrat att om Bonde Jonsson varit hos Petersson så skulle han skurit ihjäl honom. Om Petersson ej påträffat Jonsson så skulle Petersson slå ihjäl Jonsson senast vid Rockneby Marknad.

4. Ida Kristina Petersson: hade hört samma yttrande som Aron Petersson.

5. Maria Wilhelmina Hagström: hade utöver ovan nämnda hörsägen omtalat att hon funnit blodpölar mellan Mosekrog och Bäckebo vägsäl. Blodpölar var något närmare vägsälket än Mosekrog.

6. Frans August Norén: hade iakttagit att Per Algot Petersson var något drucken då han kom hem. Han hade varit tyst och lugn samt på ett korrekt sätt satt in hästarna i stallet. Petersson hade behandlat djuren något hårt, men gjort vad han blivit tillsagd.

7. Emma Kristina Olsson: Uppgav att även hon tjänade hos Norén i Åsmundsryd. Inför henne hade Algot Petersson omtalat att han var missnöjd med August Bonde Jonsson men allra mest med hans son

Viktor Bondesson, som ständigt hade retats med Petersson.

För egen del hade Olsson svårt att väcka Petersson om morgnarna och slutligen ej vågat göra det. Petersson hade för Olsson omtalat att han av Bonde Jonsson nödgats stiga upp tidigt. Vid vissa tillfällen hade Jonsson på kvällarna sagt till Petersson att han skulle gå och lägga sig så han kom upp i tid på morgnarna. En gång hade Petersson till vittnet Olsson yttrat att han skulle slå ihjäl August Bonde Jonsson var Petersson än påträffade honom.

Av Algot Petersson har Olsson fått höra att hade hans husbonde Norén kommit på tanken att be Petersson mocka stallet efter hemkomst med oxarena så skulle Petersson ha kört kniven i Norén. Fyra dagar före Bonde Jonssons död hade Olsson dragit slipstenen åt Petersson då han slipade den kniv, som senare brukades mot Bonde Jonsson. Petersson yttrade då "Nu kan den duga att kape en "Bonde med!"

8. Jöns Persson: vid ungefär halv fyra på eftermiddagen den 6 mars 1897 hade Persson uppehållit sig vid Mosekrogs smedja och uppmärksammat att August Bonde Jonssons skjuts stått på vägen utanför smedjan. Persson befann sig då cirka 123 famnar från fordonet. Då stod Algot Petersson till höger om August Bonde Jonssons vagn och Algot Jonsson till vänster om nämnda fordon. Algot Petersson hade då med piskan hejdat August Bonde Jonssons häst och sedan höjt och med piskan slagit mot Bonde Jonsson. Jonsson hade försökt undvika slaget genom att höja ena armen. Sedan hade Algot Petersson tagit upp en sten, stor som ett par knutna händer, och med den tilldelat Bonde Jonsson ett slag. Persson visste ej om stenen träffat Bonde Jonsson. Vidare såg Persson att Algot Petersson tagit eller kramat Bonde Jonsson om munnen och näsan. Han hade även tagit i Jonssons skägg. Bonde Jonsson hade till gärningsmännen sagt att de skulle få pengar.

Han hade även gett pengar till såväl Algot Jonsson som Algot Petersson. Efter misshandeln märkte Persson enbart att Bonde Jonsson var blodig om munnen. Sedan hade Bonde Jonsson kört förbi platsen där Persson stod och därvid endast yttrat: "Så gör di!" Vittnet Persson hade icke fått uppfattningen att Bonde Jonsson var dödligt sårad. Han ansåg att det enbart var ett vanligt slagsmål.

9. Karl Karlsson: hade stått vid Mosekrogs smedja, som låg något till vänster om allmänna vägen från Kalmar räknat och på ett avstånd av cirka 10 famnar sett att Per Algot Petersson kört med sina hästar till vänster. Han hade då kört förbi Bonde Jonsson. Strax efter körde Johan Algot Jonsson. När han kommit förbi Bonde Jonssons vagn hade han ställt sin häst snett över vägen. Därefter hade han hoppat av sin vagn och hejdat Bonde Jonssons häst med sin piska. Sedan hade han gått fram till Bonde Jonsson och med piskskaftet tilldelat denne två slag. Bonde Jonsson försökte att skydda sitt huvud med högerarmen. Under tiden hade Algot Petersson gått bakom Bonde Jonssons vagn och tagit upp en större sten. Den var större än en knuten hand. Bonde Jonsson fick ett slag, som träffade på högra sidan av huvudet. Ett par gånger hade Algot Petersson tagit Bonde Jonsson över munnen och skägget. Johan Algot Jonsson yttrade till Bonde Jonsson att han själv skulle låta bli Bonde Jonsson om han fick en tiokrona. Bonde Jonsson tog upp en tiokronssedel och gav den till Algot Jonsson, som stoppade ned den i sin portmonnä. Sedan hade de båda gärningsmännen sprungit upp på sina respektive åkfordon och avlägsnat sig i riktning mot Ryssby. August Bonde Jonsson hade följt efter dem och då åkt förbi vittnet Karlsson. Jonsson hade då hållit kraftigt i tömmarna och suttit rak i fordonet. Om fotsäcken var uppknäppt på vagnen kan Karlsson ej yttra sig om. På uppskattningsvis hundra famnars av-

stånd från Mosekrogs smedja hade gärningsmännen troligen "hållit still där vägen leder över ett dike". Detta kunde vittnet Karlsson ej se på grund av vägens krökning och aspar, som också skymde sikten. Om misshandeln fortsatt där framme kan Karlsson ej uttala sig om.

10. Gustaf Karlsson: hade nästan gjort samma iakttagelse som Karl Karlsson. Efter stoppandet av Bonde Jonsson hade Johan Algot Jonsson gått fram till August Bonde Jonsson och sagt: "Här har du dina pengar!"

11. Skriftlig berättelse av Emma Gustava Sjögren från Åby:

Lördagen den 6 mars något före 4 på eftermiddagen var jag i ett ärende till Lindsdal. Vid hemgåendet hörde jag en ung pojke eller dräng, som svärjande och gestikulerande frågade en äldre karl, August Bonde Jonsson, som stod vid en skjuts och knäppte sin överrock för att göra sig i ordning till resans fortsättande: "Vill du köra i kapp med mig, din bonddjävul fast jag endast har ett par vita hästkrakar?" Något svar kunde jag ej höra. Båda syntes ha kommit ut från Karl Jonssons kafé, ty deras hästar stod i vägkanten. Sedan jag kommit fram till den s.k. Surrebäck- en, blev jag upphunnen av August Bonde Jonsson, som i sakta mak körde vägen fram och därvid hördes smått sjunga eller prata för sig själv. Strax därefter kom två skjutsar körande i stark fart, under det att körkarlarna skrek och väsnades. Hastigt körde då August Bonde Jonsson förbi mig ett litet stycke bortom Kråksmåla vägskäl, förföljd, som det syntes, av de båda kommande skjutsarna. De hade vardera tvenne hästar och körde skjutsarna till bredd och upptagande vägen, så att jag måste stiga ned i vägdiket, under det att de for förbi. Den ena av körsvennarna hade vita hästar och det var den person, som tilltalat August Bonde Jonsson i Lindsdal. Den andre dräng- en hade mörka hästar. Helt nära la-

dugården vid Mosekrogs smedja körde drängen förbi August Bonde Jonsson så att båda skjutsarna stod tvärs över vägen så att det var omöjligt att komma förbi. Ögonblickligen hoppade drängarna av sina skjutsar var efter en av dem tycktes slå till August Bonde Jonssons häst, som reste upp huvudet, men greps i betslet och stannade. Sedan sprang båda drängarna upp på vänster sida om Bonde Jonssons vagn och tycktes hugga och slå honom så att Bonde Jonsson hastigt vek åt höger sida två gånger. Därefter hoppade en av drängarna upp baktill på Bonde Jonssons vagn, för att hugga eller slå honom i ryggen. Bonde Jonsson böjde sig därför hastigt och mycket djupt framåt i vagnen. Något vapen kunde jag emellertid ej se och ej heller höra något skrik, därför att jag ännu var långt ifrån dem. Sedan syntes den ena av de anfallande drängarna springa över till höger sida om August Bonde Jonsson. Då jag kommit närmare hörde jag att den, som stod till vänster ropade till sin kamrat: "Skynda dig och kom, skynda dig och kom!", varpå den andre svarade: "Du skall ha fler pengar! Du har blott fått 20 kronor!" Denne yttrade då tillbaka: "Jag har endast fått 10 kronor, men skynda dig!" I handen syntes mycket väl en sedel.

Innan den till höger stående drängen lämnade Bonde Jonsson sade han till denne: "Har jag fordrat något av dig?" Båda drängarna skyndade upp på sina skjutsar och körde fort därifrån. Jag hade då hunnit alldeles fram till Bonde Jonssons vagn och ämnade gå genom en grind för att komma förbi platsen. Det var just då som våldsverkarna sprungit upp på sina skjutsar och körde därifrån. Därför gick jag åter ned på vägen och tog upp tömmen från vägen samt räckte den till Bonde Jonsson, som vid detta tillfälle satt framåtlutad med en öppen portmonnä i händerna. Hans ansikte var överallt blodigt och blod forsade ur munnen samtidigt, som han andades tungt. På min fråga: "Hur i all sin dar gick det till här?"

KLGF-bladet Nr 68, Aug 2008

Då svarade Bonde Jonsson tungt suckande: "Ja, hur går det till?" Dessa ord upprepade han strax ånyo. Hästen gick nu sakta fram till smedjan, där han sedan började springa. Baktill i August Bonde Jonssons rygg, under vänstra skulderbladet, syntes ett hål av något mer än en centimeters längd, varur blod flöt. Jag gick fram till smedjan, ut ur vilken då smeden Gullstrands far och gesäll kommo. På min fråga: "Hur kan ni stå här och se på och låta folk göra så?", svarade den gamle: "Det är ej gott för oss att göra något. Då kan vi få knivhugg också." Ett stycke bortom smedjan bort mot vägkroken stannade drängarnas skjutsar ånyo, men jag kunde då varken se eller höra vad där hände. Efter ett par minuter fortsatte de vägen framåt. Vid vägskalet tog de alla av åt Ryssbyvägen. Drängarna var då främst i raden.

Åby den 29 mars 1897.
Emma Gustava Sjögren

Norra Möre Häradsrätts Domslut från den 6 maj 1987.

Med hänsyn till de tilltalades egna erkännande, jämte i målet föreliggande beskrivning, styrks att Per Algot Petersson, som på hösten senaste år antagit tjänst hos Algot Bonde Jonsson men redan kort före julen avvikit därifrån. Till flera personer har han yttrat att han skulle misshandla och bringa August Bonde Jonsson om livet. Det kunde ske var han än träffade på honom. Vid olika tillfällen har han sedermera upprepats samma yttrande. Vad som kunnat utrönas har Per Algot Petersson ej haft den ringaste anledning till sin förbittring mot August Bonde Jonsson. Det avsåg när de tilltalade på eftermiddagen den 6 mars 1897 å Galgkrogen invid allmänna vägen mellan Kalmar och Ryssby Gästgivaregård tillfälligtvis sammanträdde. Samtalet med August Bonde Jonsson har likväl ej fällt några yttranden, som kunnat ge någon vidare näring åt känsla av förbittring, som

Per Algot Petersson hyst mot August Bonde Jonsson. Per Algot Petersson var förbittrad när August Bonde Jonsson hade avlägsnat sig från Galgkrogen och därvid vägrat Per Algot Petersson att "få åka med sig" (troligen efter sig) efter August Bonde Jonsson. Per Algot Jonsson har vid lägenheten Mosekrog hejdat August Bonde Jonssons skjuts och dels mot honom kastat sten, som träffade å pannan. Den åstadkom en svårare skada. Därutöver har han tillfogat August Bonde Jonsson ett så våldsamt knivhugg i ryggen att densamma gått igenom ena skulderbladet och bröstväggen in i brösthålan. Johan Algot Petersson har vid Mosekrog misshandlat August Bonde Jonsson på så sätt att han givit August Bonde Jonsson ett par slag å huvudet med den tjockare änden av piskskaffet. Vidare har den tilltalade ännu en gång å vägen mellan Mosekrog och Bäckebo vägskalet tilldelat August Bonde Jonsson ett mindre slag med handen å huvudet och slutligen ett så kraftigt knivhugg i ena låret så lårblodådern genomskurits. Vidare noterades att August Bonde Jonsson vid ovannämnda våld mot honom ej ens bjudit till att försvara sig och vederbörande provinsialläkarens utlåtande August Bonde Jonsson ljutit döden genom "förberörda" mot honom av Per Algot Petersson förövade misshandel.

Häradsrätten, som icke finner de tilltalade ha vid ifrågavarande tillfälle gjort sig skyldiga till rån, lagligt döma Per Algot Petersson i förmåga av 14 kap. 1, 15 och 46 paragraferna Strafflagen, detta lagrum sådant detsamma lyder i lagen den 20 juni 1890, samt 11 kap. 15 paragrafen samma lag, att för det han i uppsåt att döda med berått mod berövat August Bonde Jonsson livet, hållas till staffarbete på livstid samt att för alltid vara förlustig medborgerligt förtroende samt Johan Algot Jonsson jämlikt 14 kap. 1 och 3 kap. 4 paragraf, 11 kap. 15 paragraf samt 5 kap. 3 paragraf Strafflagen, sistnämnda lagrum i lagen den 20 juni 1890, för

att för det han såväl före som vid utförandet av ifrågasvarande brottsliga gärning densamma med råd och dåd främjat hållas till straffarbete under tre år; härigenom förpliktigas Per Algot Petersson och Johan Algot Jonsson att, vilkendera av dem gälda gällar, gottgöra statsverket, vad av detsamma förskjutits, ej mindre för den medikolegala obduktionen å liket efter August Bonde Jonsson, femtio kronor och fyrtio öre, även till de i rannsakningsmålet avhörda vittnena.

Jämlikt 25 kap. 5 paragrafen Rättegångsbalken, sådant samma lagrum lyder i Kongl. Förordningen den 16 februari 1864, varder detta Häradsrättens beslut underställt Kongl. Maj:ts och Rikets Göta Hovrätts prövning, och komma emellertid Per Algot Petersson och Johan Algot Jonsson att i avbidan på Kongl. Hovrättens utslag i målet, att i häktet återföras.

Besvärshänvisning.
Som ovan.

På Häradsrättens vägnar:
Samuel Arvidsson

Aktuella lagtexter ur Sverige Rikes lagbok av år 1903.

Strafflagens 14 kapitel ("om mord, dråp och annan misshandel")

1 §. Den som, i uppsåt att döda, med berådt mod beröfvar någon lifvet, skall för mord, mista lif sitt eller dömas till straffarbete på lifstid.

7 §. Hafva flera deltagit i misshandel, hvaraf någon ljutit döden, då skall en hvar, som tillfogat den döde lifsfarlig skada, och der ej viss skada var i sig sjelf lifsfarlig, en hvar, som tillfogat den döde någon skada av de skador, hvilka i förening orsakat döden, dömas till det straff, hvar till han, om den af honom åstadkomna skadan ensam varit dödande, gjort sig förfallen. Den, som å den döde gjort ringare misshandel, straffas för delaktighet i dråpet efter 3 Kap. 4 §, der ej gerningen eljest är med högre straff belagd.

15 §. Har någon, i uppsåt att göra skada eller eljest i vredesmod, emot annan dragit knif eller svärd, spännt

bössa eller rest annat lifsfarligt vapen, då skall den omständighet, om skada sker, vid straffets bestämmande, såsom försvårande anses, och må i fall, som i 11 § sägs, der misshandeln skedde i hastigt mod, så ock för misshandel hvarom i 12 § förmäles, straffet förhöjas till straffarbete i fyra år, och för sådan misshandel, som i 13 § nämnd är, till straffarbete i högst ett år dömas. Kommer ej skada, vare straffet böter, ej under tio Riksdaler, eller fängelse i högst sex månader.

46 §. Den, som gjort sig förfallen till straff efter 1, 2., 18, 19, 27, 28 eller 40 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig.

11 Kapitlet ("Om fridsbrott")

15 §. Gör man oljud eller oväsende, eller far öfverdådigt fram, så att annan deraf skadas kan, eller kommer eljest förargelse åstad, i allmän väg, gata eller torgplats., eller der allmän marknad eller auktion hålles, straffas med böter, högst etthundra Riksdaler. Våldförer man annan å sådant ställe, som nu sagdt är, då skall den omständighet, vid straffets bestämmande för våldet, såsom försvårande anses.

5 Kapitlet ("Om särskilda grunder, som utesluta, minska eller upphäfva straffbarhet")

3 §. Begår den brott, som fyllt femton, men ej aderton år, då skall dödsstraff eller straffarbete på lifstid till sådant arbete från och med sex till och med tio år nedsättas, och må jemväl straffarbete på viss tid nedsättas till hälften af den eljest för brottet stadgade minsta strafftid, dock ej under två månader.

Är brottet belagt med påföljd, som i 2 Kap. 19 § sägs, pröve domstolen, efter omständigheterna, huruvidasådan påföljd ådömas bör.

3 Kapitlet ("Om delaktighet i brott")

4 §. Har någon, före brottets utförande, dock i mindre mån, än i 3 § sägs, med råd eller dåd gerningen främjat, straffes etter ty som han pröfvas hafva till brottet bidragit, dock mindre än om han sjelf gerningsman varit.

Korta nyheter

Det är oklart vad som ska hända på **Utvandrarnas hus i Växjö**. Enligt institutets chef Lars Hansson är det "rena såpopera" just nu.

Politikerna vill ha ökad makt och tänker flytta över verksamheten till Smålands museum i Växjö, som en filial och det vägrar institutet att gå med på.

Enligt uppgifter till Helsingborgs Dagblad så finns planer på att lägga ner verksamheten i Växjö och flytta någon annanstans.

Kalmar kommun finns med som ett seriöst förslag.

Barbro Stålheim blev ny ordförande för Sveriger Släktforskarförbund vid årsmötet i Malmö, när Ted Rosvall avgick efter åtta år vid rodret.

Barbro kommer att få några tuffa år att rätta till ekonomin, men vi hoppas att hon kommer att lyckas.

Släktband, den populära radioserien, kommer med nya program i november. Det blir sju nya program och i focus kommer några olika landskap och deras tidiga invånare.

En ny dator med Arkiv Digital finns tillgängligt i släktforskarrummet på **Kalmar Stadsbibliotek**.

Historiska kartor över staden Västerås finns på nätet. 1688, 1854, 1902, 1915, 1963, häradsekonomska kartan m.m.

Har du några nyheter att komma med?

Hör av dig till redaktören och berätta om vad som händer inom släktforskarvärlden. Vi är intresserade av allt, stort som smått.

Ska du ha släktträff, eller kanske ge ut en släktbok. Hör av dig.

Kronobergs Genealogiska Förening inbjuder till

En Resa i Gränsland. 8 november 2008

9.00 Vi börjar med fika.

9.30 Samling och presentation.

9.45 En resa i gränsland.

Det är 350 år sedan Blekinge blev svenskt.

Sten-Eric o Britt Lindström berättar och visar bilder om den gamla riksgränsen och människorna i gränsbygden. Föreläsningen börjar med ett kort fantasiskådespel som går från freden i Brömsebro till Roskilde.

12.00 Lunch

13.00 Gränsbygdens ekonomiska och politiska förhållanden oavsett människornas stats tillhörighet i tidig modern tid. -

Karl Bergman från Blekinge Tekn. Högskola berättar.

14.30 Kony Södring i full frihet.

15.30 Avslutning.

Prenumerera på Släkthistoriskt Forum

För 210 kronor får du fem nummer av Sveriges ledande släktforskartidning, samt möjlighet att köpa årsboken till specialpris.

Prenumerera genom att sätta in 210 kr på PlusGiro 15 86 22-1 Sveriges Släktforskarförbund.

Glöm inte att ange namn, adress och e-post om du har sådan

Lokal: Dackeskolan, Tingsryd.

Kostnad: 275 kr, betalas vid ankomsten.

Anmälan:

till Margit Lorensen

e-post:

margit.lorensen@ehrengren.se

eller

tel. 0478-104 18

senast 20 oktober.

Anmälan är bindande.